

ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ ЗА КОРДОНОМ ВНАСЛІДОК ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ РФ НА ТЕРИТОРІЮ УКРАЇНИ

*За результатами
онлайн опитування користувачів
соціальних груп FB та Telegram-каналів,
а також контент-аналізу джерел,
розрахованих на допомогу
українцям за кордоном*

Мета і завдання дослідження

Мета: дослідження проблем українських біженців та осіб, які шукають тимчасовий прихисток, в інших країнах світу і чинників їхнього повернення до України.

Завдання:

- визначення чинників і напрямків переміщення українців за кордон;
- вивчення труднощів, з якими стикаються українці за кордоном;
- дослідження потреб і запитів українців за кордоном;
- вивчення планів і бажання українців на повернення до України;
- визначення чинників, що впливають на ухвалення рішення про повернення українців до України.

Опитування **не є репрезентативним**. Воно відображає думку користувачів інтернету, а саме тих, хто є учасниками груп у соціальних мережах, спрямованих на допомогу українським біженцям.

Параметри дослідження

Цільова група: українські біженці та особи, які шукають тимчасовий притулок за кордоном, віком 18 років і старші.

Метод збору даних:

- 1) онлайн опитування з використанням таргетингу соціальних груп у Facebook та Telegram (групи та канали, створені на допомогу українським біженцям за кордоном);
- 2) контент-аналіз інформаційних повідомлень соціальних груп (наприклад, «Українські біженці у Польщі», «Українські біженці у Німеччині», «Правова допомога в Чехії» тощо) у Facebook.

Вибірка дослідження:

- 1) загалом опитано 300 осіб віком 18 років і старші;
- 2) загалом проаналізовано 12 груп у соціальній мережі Facebook: по 2-3 групи у п'яти країнах Європейського Союзу (Німеччина, Польща, Словенія, Франція, Чехія).

Термін проведення дослідження: 5-17 квітня 2022 року.

**Результати опитування
українських біженців та осіб,
які шукають тимчасовий притулок
за кордоном**

1

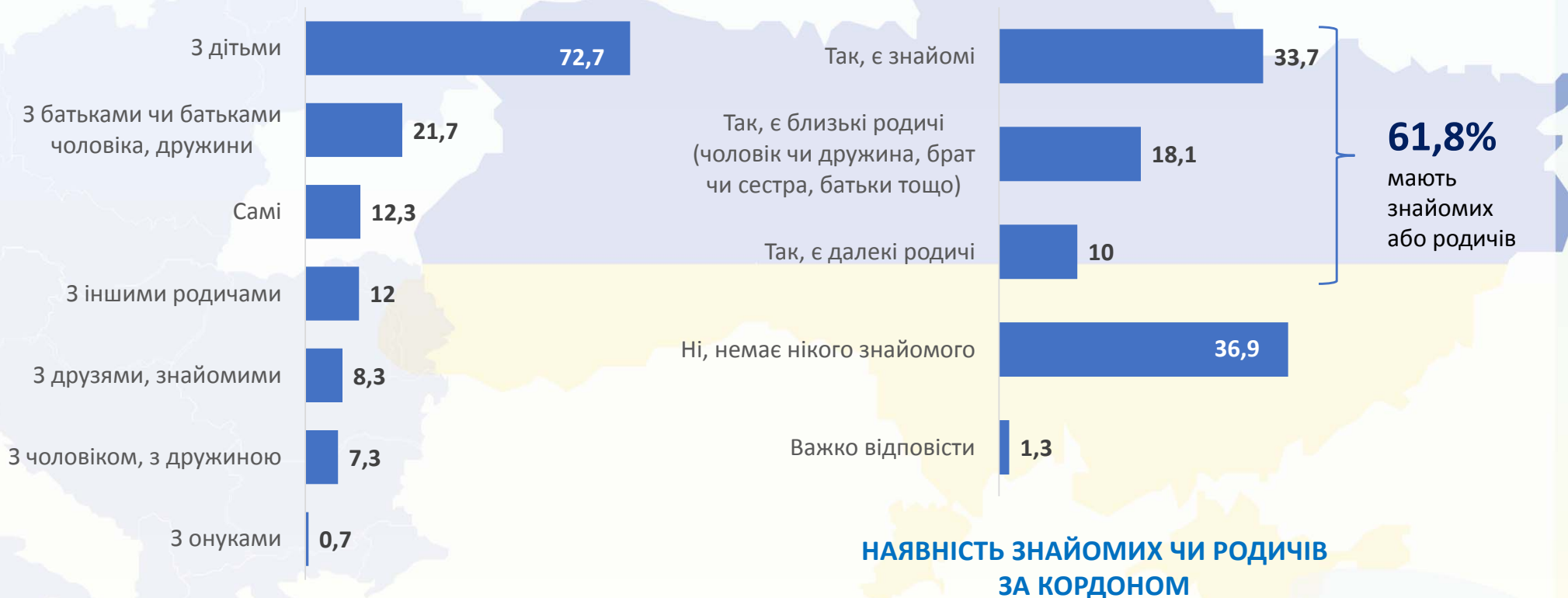
Причини виїзду з України (% серед усіх опитаних)

- *«Було страшно, що Дніпро можуть окупувати, зробити частиною «руського міра», а я за жодних обставин не уявляю себе частиною цієї нечисті»*
- *«Чоловік сказав, що йому так буде спокійніше за нас з донькою...»*

Сім'я та знайомі за кордоном (% серед усіх опитаних)

З КИМ ВИЇХАЛИ ЗА КОРДОН

Примітка: сума відповідей не дорівнює 100%, тому що респондент міг обрати декілька варіантів відповідей.

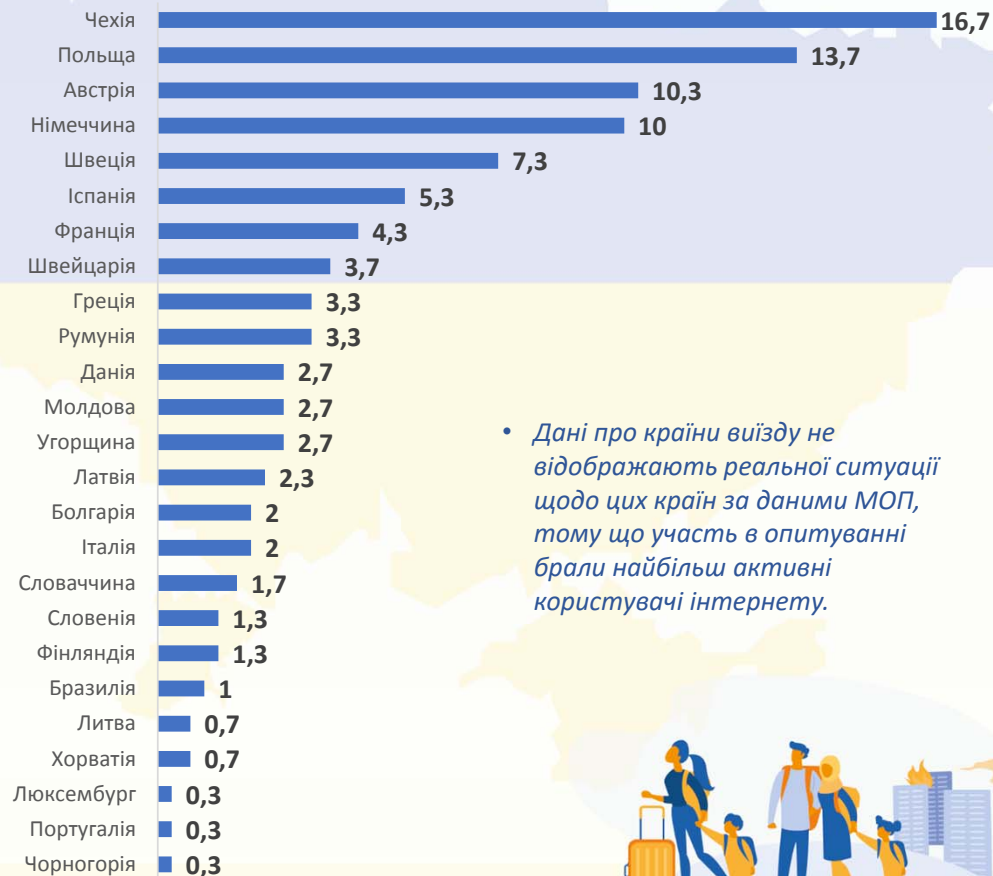

Напрямки переміщення українців (% серед усіх опитаних)

Регіони України, де респонденти проживали до 24 лютого 2022 року

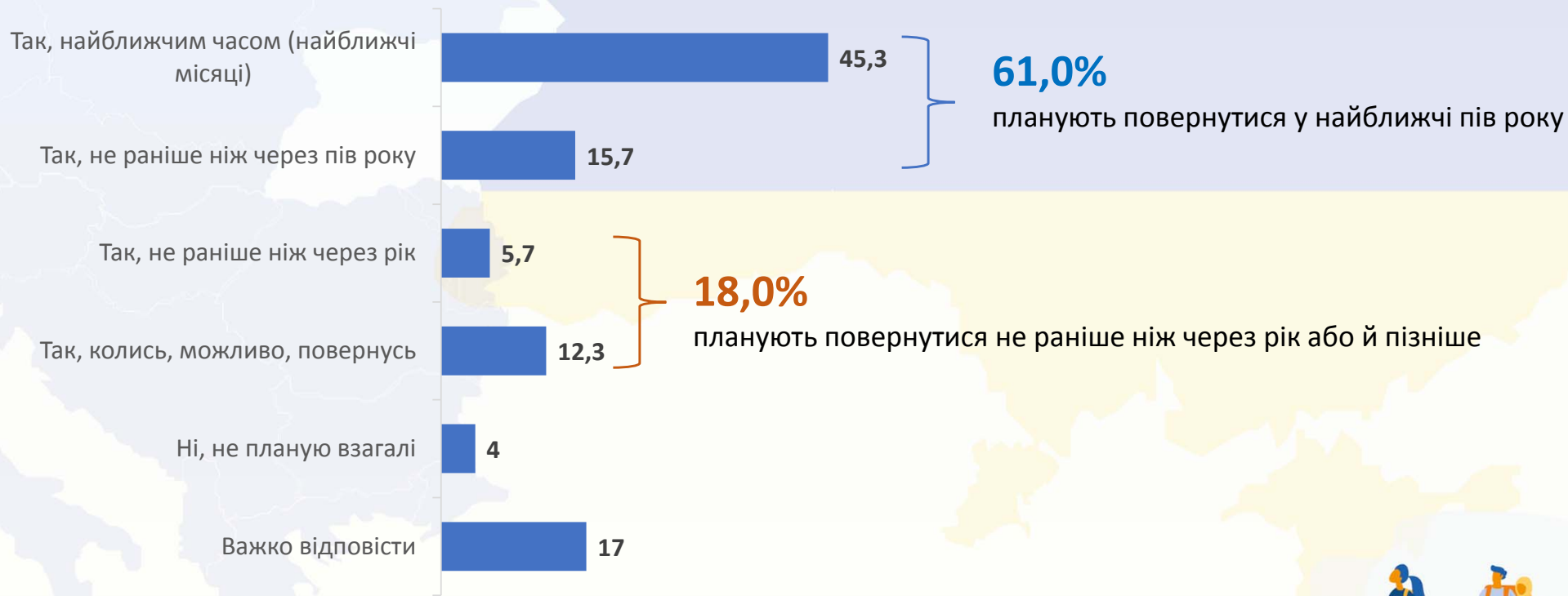
Країни, до яких виїхали респонденти*

• Дані про країни виїзду не відображають реальної ситуації щодо цих країн за даними МОП, тому що участь в опитуванні брали найбільш активні користувачі інтернету.

Плани на повернення до України (% серед усіх опитаних)

Чинники, через які українці не планують повертатися найближчим часом або взагалі (% від тих, хто планує повертатися не раніше ніж через пів року або не планує повертатися до України взагалі)

Серед іншого:

- «Хочу надати дітям можливість навчатися в Європі»
- «Планую створити сім'ю тут»
- «Хочу почати нове життя»

Примітка: сума відповідей не дорівнює 100%, тому що респондент міг обрати декілька варіантів відповідей.

Чинники, які можуть сприяти поверненню до України

(% від тих, хто планує повертатися не раніше ніж через пів року або не планує повертатися до України взагалі)

Серед іншого:

- «Смерть путіна та його команди»
- «Надання безпеки громадянам України»
- «Закриття неба над Україною»
- «Вступ до НАТО»
- «Стабільність і спокій»

Труднощі, з якими стикаються українські біженці в країнах тимчасового перебування (% серед усіх опитаних)

Примітка: сума відповідей не дорівнює 100%, тому що респондент міг обрати декілька варіантів відповідей.

Мотиви, які сприятимуть поверненню українців до України (% серед усіх опитаних)

Примітка: сума відповідей не дорівнює 100%, тому що респондент міг обрати декілька варіантів відповідей.

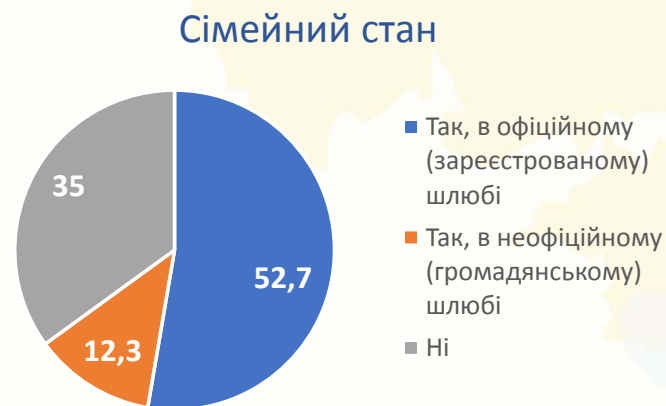
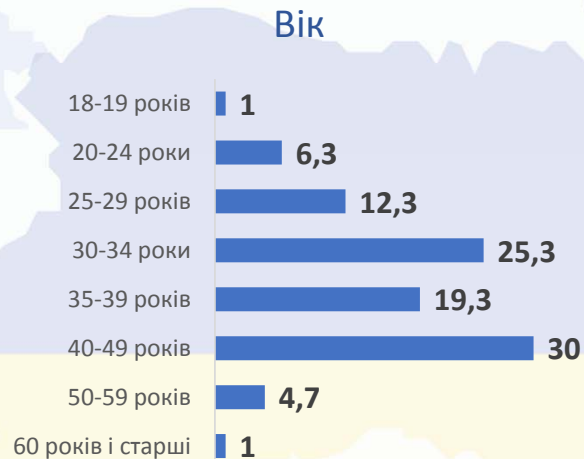
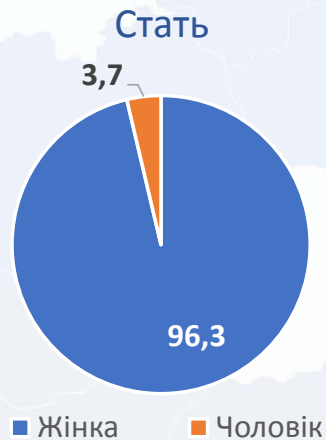
Причини, чому українські біженці хочуть повернутися до України (% серед усіх опитаних)

Примітка: сума відповідей не дорівнює 100%, тому що респондент міг обрати декілька варіантів відповідей.

Соціально-демографічні характеристики респондентів

Висновки

- Українці виїхали з України через бажання бути в безпеці, бажання захистити дитину (85,3%), а також сильні обстріли і вибухи (46,7%).
- Переважно українці виїздили за кордон з дітьми (72,7%), лише кожен/а десятий – сам/а (12,3%).
- Дві третини опитаних виїхали в країни, де є їхні знайомі (33,7%) та родичі (28,1%), а кожен третій – в країну, де немає нікого знайомого (36,9%).
- Більшість українців, які виїхали за кордон, жителі м. Києва (22,7%), Харківської (13,3%), Одеської (10,7%), Київської (10,0%) та Дніпропетровської (9,3%) областей.
- Більше половини опитаних планують повернутися в найближчі пів року (61%), кожен п'ятий – не раніше ніж через рік або навіть пізніше (18,0%), 4% – не планують, а 17,0% – вагаються з відповіддю.
- Серед причин, чому українці найближчі пів року не планують повертатися до України, є відсутність роботи (30,4%), відсутність житла або його руйнування (13,9%) та безпека в країні перебування (13,9%).
- Серед тих, хто не планує повертатися найближчі пів року, сприяти їх поверненню до України може переважно закінчення війни або воєнних дій на території України (82,1%).
- Найбільшими труднощами, з якими стикаються українці за кордоном, є незнання мови (42,4%), складнощі з працевлаштуванням (27,9%), відсутність житла і складнощі з його пошуком (21,2%), відсутність грошей, доходів (14,8%); кожен десятий немає ніяких складнощів в країнах тимчасового перебування.
- Сприятиме поверненню українців до України закінчення війни (23,9%), перемога у війні (22,8%), економічний розвиток України (19,1%), надання допомоги на відбудову та ремонт житла або компенсації за житло (18,8%), надання гарантій безпеки в країні (17,6%).
- Причинами, чому українці хочуть повернутися до України, переважно є патріотизм і любов до України.
- Серед українських біженців переважно жінки (96,3%) віком 30-49 років з вищою освітою (83,0%), які мають одну (37,0%) або дві дитини (30,7%).

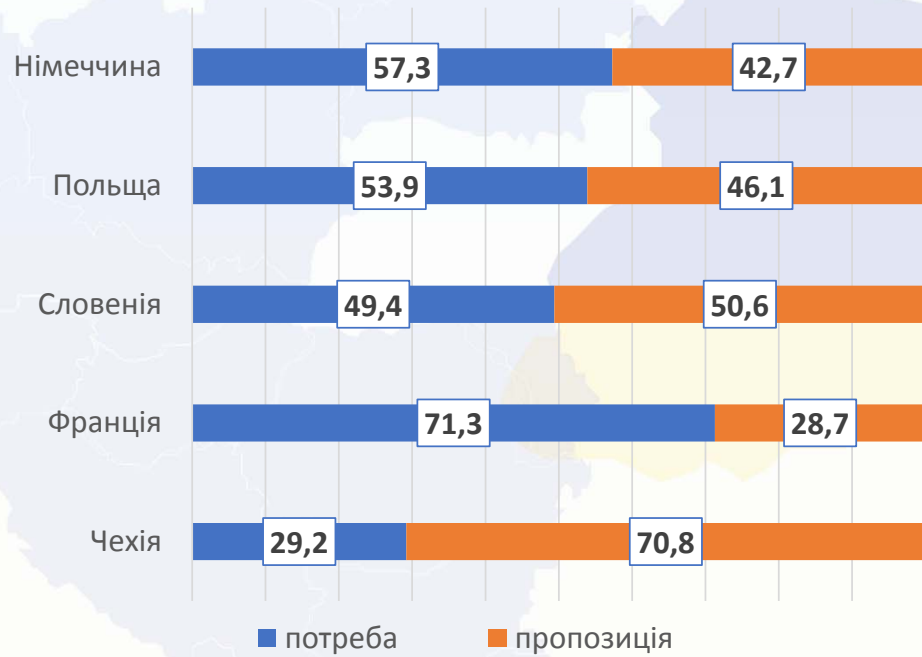

2

Аналіз постів соціальних груп

Загальна характеристика контенту груп, створених для допомоги українським біженцям за кордоном, в соціальній мережі Facebook (FB)

Співвідношення «потреб» і «пропозицій» в постах у групах, %

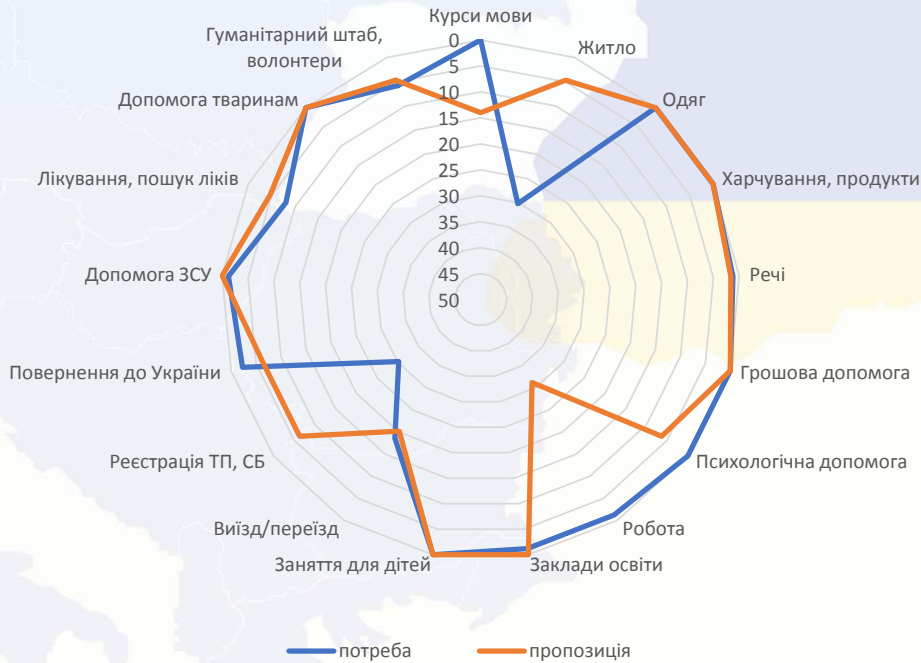
Мова постів

Розподіл позицій «потреба» і «пропозиція» у групах в соціальній мережі Facebook, %

Німеччина

Польща

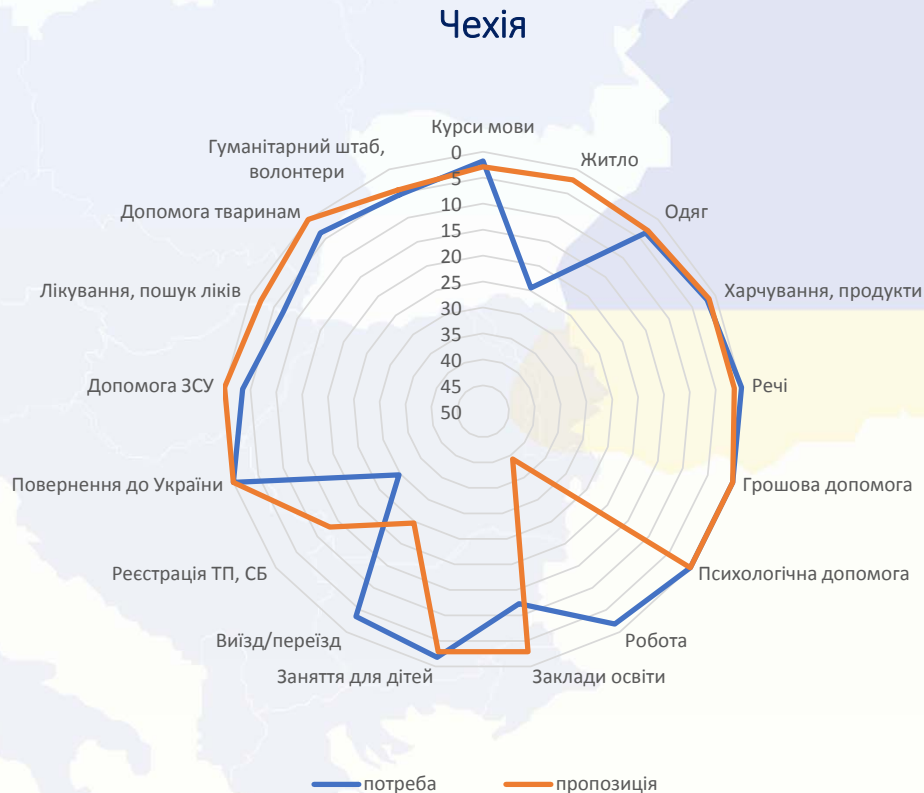
Розподіл позицій «потреба» і «пропозиція» у групах в соціальній мережі Facebook, %

Словенія

Франція

Розподіл позицій «потреба» і «пропозиція» у групах в соціальній мережі Facebook, %

Інші пости:

Німеччина

Підписання петиції щодо заборони російського мітингу у Гамбурзі. Проводяться зустрічі з тими, хто приїхав з України.

Польща

Є інформація про вбивства в Україні, про напади, про військові дії, про героїчні вчинки українських воїнів.

Словенія

Збір на мирну ходу на підтримку України. Є інформація щодо створення українського товариства для спілкування, взаємодопомоги тощо. Є повідомлення про торгівлю людьми і випадки стосовно цього, вербування у проституцію.

Франція

Інформація про збір на мітинг на підтримку миру в Україні. Пошук співвітчизників для спілкування. Пропозиція приєднатися до флешмобу «Мотанка Свободи», який надалі перетвориться на потужний фандрейзинговий арт-проект.

Чехія

Окремої сторінки для біженців в Чехії немає. Переважно така інформація є на сторінках "Українці в Чехії". Є інформація про протидію торгівлі людьми з контактами гарячої лінії. Є оголошення про Пластові заняття в Празі. Є сторінка «Новина Чехії для українців», де розміщена інформація про центри допомоги та інша інформація для біженців. Також є додаток для смартфона для біженців. Житло зазвичай пропонується разом з вакансіями.

Співвідношення потреб і пропозицій щодо роботи і працевлаштування

КРАЇНА	НАПРЯМ	ПРОФЕСІЯ
Німеччина	<i>пошук</i>	Манікюрниця, парикмахерка
	<i>пропозиція</i>	Прибиральниця, опікун-доглядач, доярка, водій, збір полуниці, сортування і розкладання на складі, вантажник, зварювальник, кухар, будівельник, маляр, штукатур
Польща	<i>пошук</i>	Вихователь, викладач, репетитор, манікюрниця
	<i>пропозиція</i>	Водій, касири, кур'єр, сортувальник, художник, пакувальник, розповсюджувач товарів, фармацевт, будівельник
Словенія	<i>пошук</i>	Парикмахерка, вихователь, візажист, майстер татуажу, менеджер з продажу, графічний дизайнер, перекладач
	<i>пропозиція</i>	Лікар, прибиральниця, няня-помічниця, садівник, волонтери, перукар, робота в готелі, маляр, пекар, робота на складі, помічник фермера
Франція	<i>пошук</i>	Парикмахерка, викладач мови, флорист, психолог, прибирання, прасування, допомога по дому, викладач, репетитор
	<i>пропозиція</i>	Вантажник, графічний дизайнер, швачка, фотограф, лікар
Чехія	<i>пошук</i>	Відсутні
	<i>пропозиція</i>	Збір ягід, робота у теплиці (збір), відбір равликів, пекар, медсестра, продавець, електрик, зварник, сантехнік, стоматолог, перекладач, податківець, бухгалтер, робота на складі, заводі, фермі

Висновки

- Співвідношення потреб і пропозицій на сторінках груп, створених на допомогу українцям за кордоном, у більшості досліджених країн майже рівне, крім Чехії, де пропозицій більше ніж потреб, та Франції, де потреб більше ніж пропозицій.
- Сторінки на допомогу українським біженцям у Польщі і Словенії ведуться виключно українською мовою. У Німеччині є дуже мала кількість постів російською мовою, натомість у Франції майже рівне співвідношення постів українською і російською мовами. У всіх групах можна зустріти прохання до учасників писати пости, ставити запитання і давати поради виключно українською мовою.
- У всіх досліджених країнах найбільшою потребою для українців є пошук житла, пропозиції житла є, але дуже незначна кількість. Також серед найчастіше згаданих потреб є пошук роботи та інформація про реєстрацію статусу біженців або осіб, які шукають притулок.
- Щодо роботи і працевлаштування, то кількість постів з пропозиціями переважають кількість постів стосовно пошуку роботи. Це пов'язано з тим, що більшість вакансій – це робітничі професії та важка робота, тобто вакансії для чоловіків. Натомість майже всі українські біженці – це жінки з вищою освітою, та шукають вони, переважно, роботу парикмахерки, візажистки, манікюрниці, викладачки, виховательки тощо.
- Найбільше пропозицій роботи в Чехії, а також у Франції і Німеччині. Пропозиції щодо роботи в Чехії також відрізняються від інших країн своєю різноманітністю і великим вибором.

Підсумки

3

- За кордон виїхали жінки переважно віком 30-49 років з вищою освітою, які мають одну або дві дитини. Більшість з них виїхали з м. Києва, Харківської, Одеської, Київської та Дніпропетровської областей. Дві третини опитаних в країнах переміщення мають знайомих і родичів.
- **Причинами виїзду** українців є бажання бути в безпеці, бажання захистити дитину та сильні обстріли і вибухи в регіоні виїзду.
- Більшість опитаних українців **планує повернутися** до України, лише один з 20 опитаних планує залишитись за кордоном. Кожен другий респондент планує повернутися у найближчі пів року, кожен п'ятий – не раніше ніж через рік або навіть пізніше.
- **Чинниками, що заважають українцям повертатися** до України, є війна та активні бойові дії на території України, відсутність роботи, відсутність і руйнування житла. Також швидшому поверненню українських біженців до України буде сприяти фінансова допомога для повернення, надання допомоги на відбудову та ремонт житла або компенсації за житло, надання гарантій безпеки в країні.

- За кордоном українські біженці **стикаються з низкою труднощів**, а саме незнання мови, відсутність житла і складнощі з його пошуком, складнощі з працевлаштуванням і відсутність грошей, а також недостатність інформації про оформлення статусу біженців або осіб, які шукають прихисток.
- **Щодо працевлаштування**, то проблема переважно в тому, що більшість вакансій в країнах перебування опитаних – це робітничі професії та важка робота, тобто вакансії для чоловіків, а серед українських біженців майже усі жінки.
- **Причинами бажання українців повернутися до України** переважно є патріотизм і любов до України. За кордоном вони почуваються самотніми та чужими.

